

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТРАНСКОРДОННОГО РЕГІОНУ

©2020 ЯНКІВ М. М.

УДК 332.135
JEL: R12; R13; R19

Янків М. М. Теоретичні аспекти та особливості функціонування транскордонного регіону

Мета статті полягає в поглибленні теоретико-методичних засад і вдосконаленні змісту поняття «транскордонний регіон», виокремленні його характерних ознак та систематизації. З урахуванням огляду існуючого наукового доробку запропоновано авторський підхід до трактування дефініції «транскордонний регіон». У результаті дослідження обґрунтовано принципи функціонування транскордонного регіону, а саме: субсидіарність, вертикальне та горизонтальне партнерство, спільність програм і концепцій розвитку, інституалізація структур на місцевому та регіональному рівнях, співфінансування, системність, бі- та багатополарність, пропорційність. Наведено пропозиції щодо класифікації транскордонних регіонів шляхом введення низки нових критеріальних ознак, таких як: масштабність, розвиток і ступінь транскордонної співпраці; тип інтеграції; географічне положення; гомогенність (однорідність); рівень розвитку та підтримка у структурній політиці ЄС; природні особливості; механізм реалізації; інструменти та форми реалізації. Такий підхід дозволив ідентифікувати транскордонні регіони: ідентичні, гомогенні та з відсутністю спорідненості; периферійні та малорозвинуті; лідери; ініціатори транскордонної співпраці; функціональні. Перспективами подальших розробок у даному напрямі є дослідження новітніх організаційних форм транскордонної співпраці та обґрунтування методичних підходів до оцінки ступеня інтегрованості та взаємопроникнення у транскордонному регіоні.

Ключові слова: транскордонний регіон, конвергенція, партнерство, синергетичний ефект, співфінансування.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-11-6-12>

Рис.: 1. **Табл.:** 1. **Бібл.:** 11.

Янків Марія Миронівна – викладач, Львівський інститут менеджменту (вул. Ліська, 16, Львів, 79018, Україна)

E-mail: mariya.yankiv@gmail.com

UDC 332.135
JEL: R12; R13; R19

Yankiv M. M. Theoretical Aspects and Features of the Cross-Border Region Functioning

The article is aimed at more profound elaborating the theoretical and methodological principles while improving the content of the concept of «cross-border region», singling out its characteristic features, and carrying out a systematization. Taking into account the review of the existing scientific works, the author's own approach to the interpretation of definition of «cross-border region» is proposed. As a result of research, the principles of functioning of the cross-border region are substantiated, i. e.: subsidiarity, vertical and horizontal partnership, aggregate of the development programs and concepts, institutionalization of structures at local and regional levels, co-financing, systemacity, bi- and multipolarity, proportionality. The author brings in proposals for classification of cross-border regions by introducing a number of new criterion features, such as: scale, development and degree of cross-border cooperation; integration type; geographical location; homogeneity (uniformity); level of development and support in the EU's structural policy; natural features; implementation mechanism; instruments and forms of implementation. This approach allowed to identify cross-border regions as follows: identical, homogenic and with no affinity; peripheral and underdeveloped; leaders; initiators of cross-border cooperation; functional. Prospects for further developments in this direction are the study of the latest organizational forms of cross-border cooperation and substantiation of the methodological approaches to evaluating the degree of integration and interpenetration in the cross-border region.

Keywords: cross-border region, convergence, partnership, synergistic effect, co-financing.

Fig.: 1. **Tabl.:** 1. **Bibl.:** 11.

Yankiv Maria M. – Lecturer, Lviv Institute of Management (16 Liska Str., Lviv, 79018, Ukraine)

E-mail: mariya.yankiv@gmail.com

Поглиблення конвергентних процесів у міжнародному суспільно-економічному просторі, активізація взаємозв'язків у різноманітних сферах функціонування прикордонних територій актуалізують потребу формування транскордонного регіону як цілісного наднаціонального утворення. Прикордонні території завдяки географічному розташуванню та наближеності до державного кордону володіють значним потенціалом розвитку, мають ширші можливості для конвергенції в геополітичному, соціокультурному, організаційно-економічному та природно-ресурсному контекстах. Завдяки активному співробітництву між суміжними прикордонними територіями двох або декількох країн досягається певна їх цілісність в організаційно-економічному аспекті

та формується спільний регіональний транскордонний простір з визначеними характеристиками, особливостями, функціональними взаємозв'язками.

Теоретико-методичні підходи до розкриття суті, особливостей, механізмів і нормативно-правових аспектів функціонування транскордонних регіонів висвітлені у низці наукових праць таких вітчизняних і зарубіжних учених як: В. Борщевський, М. Буфон, А. Волинчук, Л. Врублевські, В. Гоблик, М. Долішній, О. Копилук, П. Куцаб, Т. Кучінська, К. Лунгвіст, Н. Мікула, О. Музичка, М. Перкман, Х. Притула, С. Райх, Дж. Скот, І. Сторонянська, М. Тріпл, О. Чепурова та ін. Поряд із тим додаткового теоретичного обґрунтування потребують проблемні аспекти, пов'язані із визначенням сутнісних характеристик, окресленням

місця та ролі транскордонного регіону як частини цілісного міждержавного утворення.

Метою статті є поглиблення теоретико-методичних засад і вдосконалення змісту поняття «транскордонний регіон», виокремлення його характерних ознак та систематизація.

Трансдордонна співпраця спрямована на зниження розбіжностей між територіями прикордонних регіонів, подолання їх периферійності, депресивності та відсталості. Європейський Союз має на сьогодні 40 внутрішніх сухопутних кордонів, підтримує розвиток трансдордонного співробітництва для трансформації периферійних районів у полюси зростання та підвищених можливостей. Згідно з дослідженнями Європейської комісії та прийнятим документом «Сприяння зростанню та згуртованості в прикордонних регіонах ЄС» констатовано, що прикордонні регіони мають меншу економічну ефективність порівняно з іншими в державі – члені ЄС. Доступ до державних послуг, таких як лікарні та університети, у прикордонних регіонах нижчий. Сучасна політика ЄС спрямовується на зменшення складності, більшу тривалість і зниження витрат трансдордонної взаємодії, а також на налагодження процедур сприяння об'єднанню послуг вздовж внутрішніх і зовнішніх кордонів ЄС.

Дослідження Єврокомісії щодо впливу прикордонних перешкод на рівень внутрішнього регіонального продукту (ВРП) і зайнятості у внутрішніх прикордонних регіонах засвідчило, що в разі усунення лише 20% існуючих перешкод прикордонні регіони збільшать свій ВРП на 2% [1]. Тому механізм уніфікації нормативно-правових актів у країнах, розділених кордоном, є необхідним елементом активізації розвитку трансдордонного співробітництва.

Згідно з пропозиціями до Директиви Європейської комісії щодо механізму вирішення юридичних і адміністративних перешкод у трансдордонному контексті від 29.05.2018 р. № 2018/0198 Глави I статті 3 трансдордонний регіон означає територію, яка охоплюється сусідніми наземними прикордонними регіонами у двох чи більше державах-членах на рівні регіонів NUTS 3 [1]. Отже, позиція ЄС чітко регламентує статус трансдордонного регіону як територіального утворення у країнах, які розмежовані кордоном та охоплюють населення чисельністю від 150 до 800 тис. осіб.

Схоже трактування простежується в роботі авторів M. Perkmann, N.-L. Sum, які відзначають, що трансдордонний регіон – це територіальна одиниця, яка включає суміжні субнаціональні одиниці з двох або більше територій держав [2].

Відповідно до підходу Ради Європи трансдордонні регіони «характеризуються однорідними ознаками та функціональними взаємозалежностями, оскільки в іншому разі немає потреби у трансдордонному співробітництві» [3]. Можна констатувати, що трансдордон-

ний регіон – це інтеграційне утворення, спрямоване на конвергенцію та розвиток співробітництва для активізації руху товарів, капіталів, послуг і людей.

S. Raich визначає трансдордонний регіон як територіальну одиницю, яка має історичну, соціально-економічну та культурну схожість, а також власну регіональну ідентичність, автономність, політичні та соціальні інститути і тому вимагає автономного визначення його потреб та інтересів, які вона здатна формувати й захищати [4]. Важливість такого трактування – у підкресленні однорідності та ідентичності трансдордонних регіонів з виокремленням і збереженням їх національних особливостей та статусу.

Ł. Wróblewski вважає трансдордонний регіон вищою формою інтеграції прикордонних регіонів, певною зоною наднаціонального характеру, яка є результатом трансдордонного співробітництва, формалізації та проникності державного кордону з можливістю зміни його функції, збільшення соціально-економічних зв'язків між прикордонними регіонами [5]. Автор наполягає на двох ключових ознаках трансдордонного регіону – інтеграція та ступінь проникності національних кордонів.

За дослідженнями Т. Кучінської, специфічними атрибутами трансдордонного регіону є форми просторової організації, які відображають характерні особливості процесів, відбуваються в його межах і роблять регіон трансдордонним. Такими властивостями вчена вважає смугу трансдордонності та зону контакту. Смуга трансдордонності визначає ту частину території, яка безпосередньо пов'язує сектори регіону, а зона контакту – найбільшу інтенсивність зв'язків [6].

А. Волинчук розглядає трансдордонний регіон як складну територіальну систему, яка має багатшарову структуру, при якій кожна площина формує в межах регіону характерні лише їй зв'язки та взаємодії. Автор виокремив п'ять найбільш значних шарів і видів трансдордонних взаємодій і взаємозв'язків: природний, етнокультурний, геоecологічний, економічний, політичний [7, с. 50].

О. Чепурова під трансдордонним регіоном розуміє деяке єдине ціле, що має спільний геополітичний ландшафт, етнічну структуру населення, історію, екологію, економіко-соціальну систему взаємодії [8, с. 60]. Російська дослідниця відзначає цілісність такого соціо-територіального утворення.

Узагальнюючи існуючий науковий доробок, пропонуємо трактувати трансдордонний регіон як *територіально цілісне, організаційно й економічно сформоване утворення двох або більше прикордонних регіонів країн, розмежованих спільним кордоном, яке характеризується взаємопроникністю, взаємовигідністю зв'язків та відносин у різних сферах суспільних і економічних інтересів (рис. 1).*

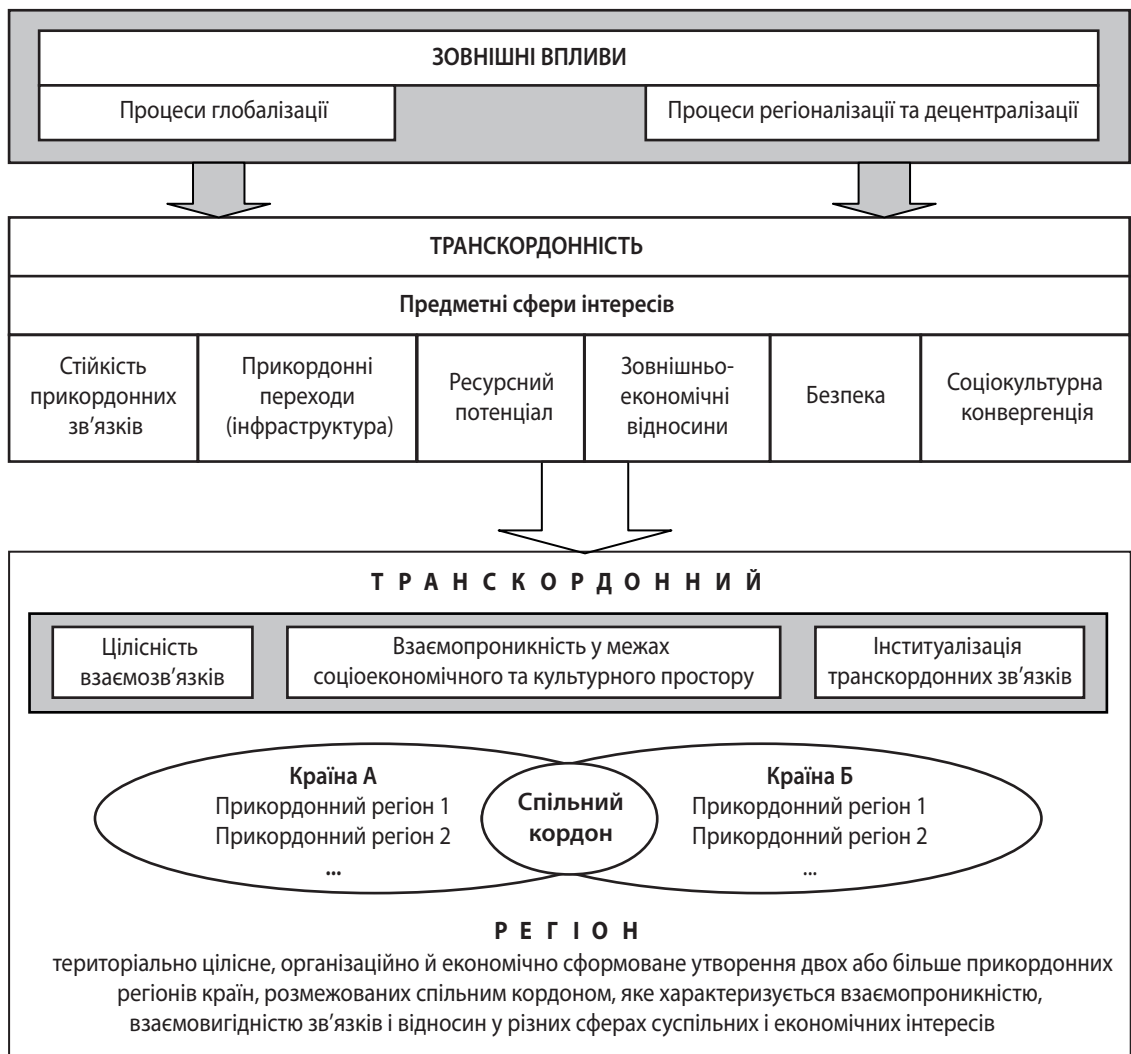

Рис. 1. Базові параметри та сутнісні характеристики дефініції «транскордонний регіон»

Джерело: авторська розробка.

Характерними ознаками транскордонного регіону вважаємо добровільність, взаємопов'язаність, цілісність, ступінь формалізації та проникність кордонів, інтегративність, конвергентність, дерогацію законодавства, однорідність, наднаціональний характер, досягнення синергетичного ефекту, ієрархічність та ступінь розвитку на міждержавному, регіональному та місцевому рівнях, інтенсивність співпраці, застосування специфічних інструментів і форм фінансування.

Добровільність – ґрунтується на ініціативах суб'єктів транскордонної співпраці в укладанні індивідуальних двосторонніх і багатосторонніх угод для вирішення проблем і досягнення цільових орієнтирів у транскордонних регіонах.

Взаємопов'язаність – відображає акумуляцію зусиль і механізмів щодо вирішення проблем транскордонних регіонів для посилення економічної, соціальної та територіальної згуртованості.

Цілісність – формування транскордонного регіону як утворення наднаціонального характеру, яке включає два або більше прикордонні регіони.

Ступінь формалізації та проникність кордонів – можливість здійснення соціально-економічних, етнокультурних, інших зв'язків та руху товарів, послуг, капіталів і людей за одиницю часу в умовах подолання бар'єрності кордонів.

Інтегративність – ступінь активності, взаємопроникнення, ефективності реалізації проектів та програм у транскордонних регіонах.

Конвергентність – міра зближення в економічному, соціальному, науково-технічному, культурному аспектах у регіонах – ініціаторах транскордонної співпраці.

Дерогація законодавства – спосіб зменшення розбіжностей у національних нормативно-правових актах шляхом введення у транскордонному регіоні спеціально діючих норм і правил співпраці із суворими обмеженнями в територіальному та часовому аспектах.

Однорідність – це подібність транскордонних регіонів у різних сферах суспільних та економічних інтересів.

Наднаціональний характер – формування транскордонного регіону на особливих нормах і заходах, які відображають верховенство наднаціонального рівня.

Досягнення синергетичного ефекту – передбачає отримання суттєвих переваг і доданої вартості в різних предметних сферах діяльності транскордонного регіону.

Ієрархічність і ступінь розвитку на міждержавному, регіональному та місцевому рівнях – здійснення транскордонного співробітництва з урахуванням рівнів управління, а також особливостей місцевого національного та наднаціонального регулювання.

Інтенсивність співпраці – міра взаємодії й ефективного функціонування транскордонного регіону в аспекті досягнення та реалізації ним цільових, програмних, проектних орієнтирів.

Застосування специфічних інструментів і форм фінансування – це реалізація цілей, політики згуртованості шляхом фінансування програм транскордонного співробітництва з використанням існуючих і новітніх інструментів та механізмів. Зокрема, Європейська програма транскордонного співробітництва на 2021–2027 рр. на зовнішніх кордонах ЄС реалізуватиметься як «Програма Interreg NEXT» (Зовнішнє сусідство) та з використанням нового Інструмента сусідства, міжнародного співробітництва та розвитку (NDICI), поруч з діючим Європейським Інструментом сусідства (ENI), IPA III CBC.

Сутнісні та функціональні особливості транскордонного регіону проявляються через відповідні принципи, такі як: субсидіарність, вертикальне та горизонтальне партнерство, спільність програм і концепцій розвитку, інституалізація структур на місцевому та регіональному рівнях, співфінансування, системність, бі- та багатополарність, пропорційність.

Субсидіарність як ключовий принцип, закріплений у директивах ЄС, трактується як управління у транскордонному регіоні за умов децентралізації, можливості налагоджувати співпрацю, втілювати концепцію згуртування на найнижчих рівнях муніципальних утворень і територіальних громад.

Вертикальне та горизонтальне партнерство – взаємодія суб'єктів та ініціаторів транскордонної співпраці на локальному, регіональному, національному та наднаціональному рівнях і функціонування транскордонного регіону для спільного вирішення проблем у різних соціально-економічних сферах місцевими та регіональними органами влади країн по обидва боки кордону.

Спільність програм і концепцій розвитку – принцип реалізації конкретних цільових орієнтирів функціонування транскордонного регіону на умовах співфінансування та досягнення синергетичного ефекту.

Інституалізація структур на місцевому та регіональному рівнях полягає в умовах створення та функціонування особливих інституцій, які реалізують концепції і стратегії транскордонного співробітництва, мають особливий статус (наприклад, Асоціація прикордонних регіонів Європи, Європейське об'єднання територіального співробітництва, Європейська Асоціація вільної торгівлі та ін.).

Співфінансування – реалізація дво- та багатосторонніх транскордонних угод, програм, проектів у чітко визначених сферах, яка ґрунтується на засадах спільного фінансування. Відповідно до Директиви ЄС (NDICI) ставка співфінансування ЄС не може перевищувати 90% витрат на реалізацію програм транскордонного співробітництва. У разі технічної допомоги ставка співфінансування є 100% (стаття 18).

Системність як принцип організації транскордонного регіону ґрунтується на взаємозв'язку та взаємозалежності прикордонних територій різних країн у процесі реалізації співпраці. У даному контексті поділяємо думку М. Буфона (*M. Bufon*), який стверджує, що з погляду так званого «транскордонного регіоналізму» такий регіон – це частина комплексної, багаторівневої системи управління не лише на національному, але й на місцевому та регіональному рівнях [9]. Транскордонний регіоналізм як система регіональних форм розглядається Дж. Скоттом (*J. Scott*) і реалізується через укладання багатосторонніх угод, які стосуються не лише окремих національних урядів, але й місцевих адміністрацій та громадянського суспільства. Така система може базуватися на Європейській регіональній політиці, найбільш помітною формою прояву якої є Програма Interreg та Асоціація прикордонних регіонів Європи (AEBR) [10].

Бі- та багатополарність – принцип створення та функціонування двох або декількох транскордонних регіонів, які характеризуються однаковими природо-ресурсними, екологічними, економічними, соціальними потенціалами розвитку.

Пропорційність – визначення механізмів фінансування для реалізації цілей і тематичних планів у межах індивідуальних, двосторонніх чи багатосторонніх угод.

В умовах сьогодення відсутні усталені підходи до систематизації, виокремлення визначальних ознак транскордонних регіонів та їх поділу. Вагомим доробком у даному напрямі стала монографія, автори якої навели критерії систематизації фінансового забезпечення транскордонного співробітництва [11, с. 31–33]. Даний підхід акцентує виключно фінансові механізми та інструменти транскордонного співробітництва. Вважаємо необхідним навести власний авторський підхід до класифікації транскордонних регіонів (*табл. 1*).

В умовах європейської інтеграції розвинулися нові форми транскордонного співробітництва, які

Класифікація транскордонних регіонів

Ознака класифікації	Види регіонів
Суб'єкти та координатори транскордонної співпраці	Регіони, які координуються за участю: <ul style="list-style-type: none"> – державних органи влади; – регіональних органів влади; – місцевого самоврядування; – територіальних громад, підприємств, організацій, установ; – транскордонних координаційних пунктів
Ступінь транскордонного співробітництва та взаємодії	<ul style="list-style-type: none"> – Відчужені прикордонні регіони; – суміжні прикордонні регіони; – взаємозалежні прикордонні регіони; – інтегровані прикордонні регіони; – транскордонні регіони
Особливості функціонування кордону	<ul style="list-style-type: none"> – Геополітичні буфери; – прикордонні регіони-скрепи; – регіони-фронтири; – транскордонні регіони
Масштабність	<ul style="list-style-type: none"> – Малі за масштабами ініціативи ТКС регіони; – мікротранскордонні регіони; – великомасштабні транскордонні регіони
Розвиток та ступінь транскордонної співпраці	<ul style="list-style-type: none"> – Регіони з високим ступенем співпраці (об'єднані інтегровані, мікρο-транскордонні (єврорегіони), скандинавські об'єднання); – регіони з низьким ступенем співпраці – новостворені, робочі громади
Тип інтеграції	<ul style="list-style-type: none"> – Інтегровані мікротранскордонні регіони; – нові мікротранскордонні регіони; – скандинавські групування; – робочі громади
Географічне положення транскордонних регіонів	<ul style="list-style-type: none"> – У межах кордонів ЄС; – у рамках ЄС з економічно розвиненими країнами, які зіштовхнулись з особливими проблемами; – з Україною та іншими країнами – претендентами на вступ до ЄС; – на морських кордонах
Ступінь гомогенності (однорідності) транскордонних регіонів	<ul style="list-style-type: none"> – Ідентичної та гомогенної спорідненості; – із відсутньою однорідністю
Рівень розвитку та підтримка у структурній політиці ЄС	<ul style="list-style-type: none"> – Периферійні та малорозвинуті; – основні, лідери, ініціатори транскордонної співпраці
Природні особливості транскордонних регіонів	<ul style="list-style-type: none"> – Наземні; – гірські; – морські
Механізм реалізації транскордонної співпраці	<ul style="list-style-type: none"> – Регіони, утворені шляхом укладання Європейського транскордонного зобов'язання; – регіони, утворені шляхом укладання Європейської транскордонної заяви
Інструменти та форми реалізації	Регіони, які реалізують транскордонну співпрацю з використанням: <ul style="list-style-type: none"> – Інструмента сусідства, розвитку та міжнародного співробітництва (NDICI); – Європейського інструмента сусідства (ENI); – Інструментів Європейського фонду регіонального розвитку (ERDF); – Програм Європейського територіального співробітництва Interreg (зовнішні, морські тощо)
Ступінь транскордонної регіоналізації та спеціалізації	<ul style="list-style-type: none"> – Однорідні (природні, економічні, культурно-історичні); – функціональні (залежно від ступеня інтеграції, трансрегіональної взаємодії та смарт-спеціалізації)

Джерело: авторська розробка.

зумовлені виникненням, особливостями функціонування, механізмами співпраці та фінансування транскордонного регіону. Така організаційно-економічна форма функціонування зумовила потребу розкриття суті даного поняття, його особливостей, принципів, характерних ознак і засад функціонування транскордонного регіону як об'єкта реалізації загальної політики згуртованості ЄС і країн Східного партнерства, поглиблення зовнішньоекономічної співпраці.

ВИСНОВКИ

Процеси конвергенції та необхідність вирішення спільних проблем у прикордонних регіонах двох або більше країн активізують транскордонне співробітництво. Відсутність усталених поглядів на трактування дефініції «транскордонний регіон» дозволила запропонувати авторський підхід, згідно з яким транскордонний регіон – це територіально цілісне, організаційно й економічно сформоване утворення двох або більше прикордонних регіонів країн, розмежованих спільним кордоном, яке характеризується взаємопроникністю, взаємовигідністю зв'язків і відносин у різних сферах суспільних і економічних інтересів. Організаційно-економічне забезпечення функціонування транскордонного регіону базується на таких ключових принципах, як: субсидіарність, вертикальне та горизонтальне партнерство, спільність програм і концепцій розвитку, інституалізація структур на місцевому та регіональному рівнях, співфінансування, системність, бі- та багатополарність, пропорційність.

Автором наведено пропозиції щодо класифікації транскордонних регіонів шляхом введення низки нових критеріальних ознак, таких як: масштабність; розвиток і ступінь транскордонної співпраці; тип інтеграції; географічне положення; гомогенність (однорідність); рівень розвитку та підтримка у структурній політиці ЄС; природні особливості; механізм; інструменти та форми реалізації. Такий підхід дозволив ідентифікувати транскордонні регіони ідентичної та гомогенної спорідненості та із відсутньою однорідністю; транскордонні регіони периферійні та мало-розвинуті; лідерів; ініціаторів транскордонної співпраці; функціональні тощо.

Подальші розробки в даному напрямі повинні спрямовуватися на дослідження новітніх організаційних форм транскордонної співпраці й розробку методичних підходів до оцінки ступеня інтегрованості та взаємопроникнення у транскордонному регіоні. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on a mechanism to resolve legal and administrative obstacles in a cross-border context No. 2018/0198. Strasburg, 29.05.2018. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM%3A2018%3A373%3AFIN>

2. Perkmann M., Sum N.-L. Globalization, Regionalization and Cross-Border Regions: Scales, Discourses and Governance // In: Perkmann M., Sum N.-L. (eds.) Globalization, Regionalization and Cross-Border Regions. International Political Economy Series. London : Palgrave Macmillan, 2002. URL: http://www.mujierysfronteras.com/wp-content/uploads/2019/06/Perkmann-Sum-2002-Globalization-and-cross-border-territories_CAP%C3%8DTULODELIBRO.pdf
3. Europäisches Symposium der Grenzregionen. Die Zusammenarbeit europäischer Grenzgebiete. Strasbourg: Council of Europe. CoE, 1972. 29 p. URL: <https://rm.coe.int/09000016806753bd>
4. Raich S. Grenzüberschreitende und interregionale Zusammenarbeit in einem 'Europa der Regionen'. Dargestellt anhand der Fallbeispiele Großregion Saar-LorLux, EUREGIO und 'Vier Motoren für Europa'. Baden-Baden : Nomos, 1995. 211 p. URL: <https://www.amazon.de/Grenz%C3%BCberschreitende-interregionale-Zusammenarbeit-%C2%BBEuropa-Regionen%C2%AB/dp/3789036579>
5. Wróblewski Ł. D. New approach towards research in cross-border region. Poznan, 2013. URL: https://www.researchgate.net/publication/273694245_New_approach_towards_research_in_cross-border_region
6. Кучинская Т. Трансграничный регион как форма социокультурного пространства: в поисках когнитивной модели исследования. *Современные проблемы науки и образования*. 2011. № 6. URL: <http://www.science-education.ru/ru/article/view?id=5045>
7. Волинчук А. Б. Трансграничный регион: теоретические основы геополитического исследования. *Гуманитарные исследования в Восточной Сибири и на Дальнем Востоке*. 2009. № 4. С. 49–55.
8. Чепурова О. Б. Трансграничность в дизайне. *Вестник Оренбургского государственного университета*. 2011. № 9. С. 58–66. URL: http://vestnik.osu.ru/2011_9/10.pdf
9. Bufon M. Cross-Border Policies and Spatial and Social Integration: Between Challenges and Problems. *European Spatial Research and Policy*. 2011. Vol. 18. Issue 2. P. 29–45. DOI: 10.2478/v10105-011-0011-2
10. Scott J. W. European and North American Contexts for Cross-border Regionalism. *Regional Studies*. 1999. Vol. 33. Issue 7. P. 605–617. DOI: <https://doi.org/10.1080/00343409950078657>
11. Копилюк О. І., Музичка О. М., Бублик М. І., Куцаб П. А. Організаційні та фінансові механізми розвитку транскордонного співробітництва : монографія. Львів : СПОЛОМ, 2020. 207 с.

Науковий керівник – Борщевський В. В., доктор економічних наук, доцент, провідний науковий співробітник, завідувач кафедри державного управління Українського католицького університету (м. Львів)

REFERENCES

- Bufon, M. "Cross-Border Policies and Spatial and Social Integration: Between Challenges and Problems". *European Spatial Research and Policy*, vol. 18, no. 2 (2011): 29-45. DOI: 10.2478/v10105-011-0011-2

- Chepurova, O. B. "Transgranichnost v dizayne" [Cross Border Effect in Design]. Vestnik Orenburgskogo gosudarstvennogo universiteta. 2011. http://vestnik.osu.ru/2011_9/10.pdf
- "Europaisches Symposium der Grenzregionen. Die Zusammenarbeit europaischer Grenzgebiete". Strasbourg: Council of Europe. CoE, 1972. <https://rm.coe.int/09000016806753bd>
- Kopyliuk, O. I. et al. *Orhanizatsiini ta finansovi mekhanizmy rozvytku transkordonnoho spivrobotnytstva* [Organizational and Financial Mechanisms for the Development of Cross-border Cooperation]. Lviv: SPOLOM, 2020.
- Kuchinskaya, T. "Transgranichnyy region kak forma sotsio-kulturnogo prostranstva: v poiskakh kognitivnoy modeli issledovaniya" [Cross-border Region as a Form of Socio-cultural Space: In Search of a Cognitive Research Model]. *Sovremennyye problemy nauki i obrazovaniya*. 2011. <http://www.science-education.ru/ru/article/view?id=5045>
- "Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on a mechanism to resolve legal and administrative obstacles in a cross-border context No. 2018/0198". Strasbourg. May 29, 2018. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM%3A2018%3A373%3AFIN>
- Perkmann, M., and Sum, N.-L. "Globalization, Regionalization and Cross-Border Regions: Scales, Discourses and Governance". Globalization, Regionalization and Cross-Border Regions. International Political Economy Series. http://www.mujierysfronteras.com/wp-content/uploads/2019/06/Perkmann-Sum-2002-Globalization-and-cross-border-territories_CAP%C3%8DTULODELIBRO.pdf
- Raich, S. "Grenzuberschreitende und interregionale Zusammenarbeit in einem 'Europa der Regionen'. Dargestellt anhand der Fallbeispiele Grossregion Saar-LorLux, EUREGIO und 'Vier Motoren fur Europa'". Baden-Baden : Nomos, 1995. <https://www.amazon.de/Grenz%C3%BCberschreitende-interregionale-Zusammenarbeit-%C2%BBEuropa-Regionen%C2%AB/dp/3789036579>
- Scott, J. W. "European and North American Contexts for Cross-border Regionalism". *Regional Studies*, vol. 33, no. 7 (1999): 605-617. DOI: <https://doi.org/10.1080/00343409950078657>
- Volynchuk, A. B. "Transgranichnyy region: teoreticheskiye osnovy geopoliticheskogo issledovaniya" [The Trans-Boundary Region: Theoretical Background of Geopolitical Research]. *Gumanitarnyye issledovaniya v Vostochnoy Sibiri i na Dalnem Vostoke*, no. 4 (2009): 49-55.
- Wroblewski, L. D. "New approach towards research in cross-border region". Poznan, 2013. https://www.researchgate.net/publication/273694245_New_approach_towards_research_in_cross-border_region